

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői szállítás:

Főtér 4-ik száma, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékesebb cikkeket díjaztatnak.

Kéziratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak.

Hatszáz huszonnégy garmond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakrabbi hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Orpell Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasensteinscher Verlag (Vallée, gasse 10.) Bud. Mosse Publicistische Bureau Budapest. Haasensteinscher Verlag. Budapest. Goldberger A. V. hirdetések felvételi irod. Budapest. Szervizator 5. sz.

Nyitási díjak:

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Andrássy Gyula.

Kolozsvártt, aug. 13.

(S. A.) Auszri és Magyarország külügyminisztere, gr. Andrássy Gyula visszalépett állásáról: ezzel a következményeiben kiszámíthatatlan hatású hírrel lepte meg egy budapesti lap hétfőn a világot. Az esemény, ha ugyan tény — megdöbbentően váratlanul szakította meg a politikai szélesenedet. Anynyira váratlanul és villámgyorsan, hogy mi, vidékiek, csaknem egy időben kaptuk a fővárosból a hírrel együtt a czáfolatot is.

Az első értesítést a budapesti „Pester Lloyd“ hétfőn megjelent számában közölte, közleménye szorító szóra így hangzik:

„Oly forrásból, melynek megbízhatóságát illetőleg legkisebb kételyünk sem lehet, nagyfontosságú közleményt kapunk, mely minden más érdeket háttérbe szorít. Azt jelentik ugyanis, hogy gr. Andrássy kirándulása Terebesre nem volt szabadságra menetel, hanem egy tekintendő, mint bevezető gróf Andrássy végleges visszavonulásának a külügyek vezetésétől. A budai, gróf Andrássy-féle palota összes lakóinak már felmondtak és a palotát tétre berendezik a gróf számára. Ismétéljük: a közleményt feltétlenül megbízható forrásból vesszük; de a definiálhatatlan, hogy ne mondjuk féltelmes perspektívával szemben, mely előttünk feltárul, mégis azon reménynek akarnánk helyet adni, hogy a hír nem fog valóban bizonyulni. Egyelőre tartózkodunk minden kommentártól és be akarjuk várni, mit hoz a legközelebbi nap.“

A legközelebbi nap, azaz: kedden aztán a felhivatalos „B. Correspondenz“ egy, már tegnapi táviratunkban is jelzett czáfolatot hozott. A czáfolat azonban inkább megerősítésnek, mint démentinának tekinthető. A „Budapest Correspondenz“ démentija ugyan is így hangzott:

„Bécsből kapjuk illetékes helyről a következő táviratot:

A „Pester Lloyd“ jelentése Andrássy gróf visszalépéséről ezen határozott alakban teljesen alaptalan. Andrássy gróf budai palotájában felmondattak ugyan a lakások, mert Andrássy grófnak szándéka e télen Budán mindenesetre néhány estélyt adni, a kár vezetni Andrássy gr. a külügyi

hivatali, akár nem, és ebből nem lehet tehát Andrássy visszalépését „indokolva“ következtetni. Andrássy grófot — sajnos — nagyon is megtámadatott egészségi állapota azonban kényszeríti, hogy most egy időre vonuljon vissza falura és a mai utazásával Terebesre kezdődött egy több heti szabadságideje. Ha Andrássy gróf magát jobban fogja érezni, akkor szeptember elején Bécsbe jön néhány napra, hogy részt vegyen a steinbergi vadászatokon. — Mennyi időre fog azután terjedni a terebesi tartózkodása és mikor fogja Andrássy gróf ismét átvenni a külügyek vezetését, azt csakis egészségének akkori állapota fogja meghatározni.“

Ime, ezekből áll a külügyminiszter „bukására“ — mint az ellenzéki káröröm már is elkeresztelte — vonatkozó hírek első phásisa.

Természetesen, hogy a külügyminiszter ellenei kárörvendő csapata már is befejezett ténynek tekinti gr. Andrássy grófot a külügyek vezetésétől való visszalépését; különösen pedig a magyar ellenzéki sajtó egész hozsánával üdvözlö az a tény, hogy az osztrák-magyar monarchia külügyének eléről visszalépett vagy visszalépni kényszerült egy magyar ember.

A gróf Andrássy visszalépése, haugyan valóban fog bizonyulni, minden esetre végzetes fordulatot jelezhet mind az egész monarchiára, mind különösen Magyarországra. Természetesen, mi a távolállók, kik még be sem pillanhattunk a magas politika coulisai mögé, még nem is sejtjük gr. Andrássy oly váratlan visszalépésének indító okait s előzményeit. Elvesztette-e az uralkodó személyes kegyét? — ha igen: miért, minek miatta? Vagy talán királyunknak a német császárral a napokban Gasteinban történt találkozására volt döntő befolyással arra, hogy ő Felsőge a kilencz évig annyira kegyelt s a monarchia mindkét államának többsége előtt oly népszerű külügyminiszterétől megváltson? — vagyis, tehát Németország befolyása távolította el Andrássy grófot a fényes állásról, mely őt a nagy monarchiában legközelebb emelte föl az uralkodóig? Vagy végre a novi-bazari egyezmény hiúsult meg s ez sodorta őt magával? — mert a lapok már ezzel is kapcsolatba tudják hozni a visszalépést.

Nem akarunk, nem is vagyunk képesek kombinációba bocsátkozni mindezen s ezekhez hasonló kérdések fölött, melyek önkénytelenül támadnak a világgá bocsátott s különben is még megerősítésre várakozó hírrel szemben. Mi részünkről egyszerűen a megdöbbenésnek és első benyomásainknak akarunk kifejezést adni e sorokban.

A megdöbbenésnek Andrássy gróf minden előzmény és előtűnk egészen abnormisnak tetsző visszalépése vagy visszalépése fölött. Hiszen a közvélemény tudtával a külügyminiszter még az utolsó időben is teljesen birta az uralkodó bizalmát épen úgy, mint a monarchia törvényhozó testületeinek bizalmi szavazatát. Az ellenzék mind az osztrák, mind a magyar parlamentben élesen és sokszor megtámadta Andrássy külpolitikáját; de a nagy többségek felvilágosítva a külügyminiszter döntő erejű indokai által, melyek az európai nemzetközi helyzet által parancsolt elháríthatatlan kényszer-helyzet szükségképeni folyamánya gyanánt egyedül a követett politikát tüntették föl helyesnek, lehetők és észszerűnek Ausztria-Magyarországra nézve. Másfelől a nagy keleti katasztrópha is csaknem teljes befejezést nyert az orosz kivonulása által a Balkán félszigetről, még pedig oly befejezést, mely épen az Andrássy-politikának szerencsés vívmánya, helyességének legerősebb bizonyítéka.

Ilyen helyzettel szemben tehát lehetetlen a legnagyobb aggálylyal és megdöbbenéssel nem fogadnunk gr. Andrássy visszalépésének híreit. Aggályunk annál nagyobb, mert e visszalépés ha tény, oly abnormis helyzet képét tárja föl a mi laikus szemünk előtt, melyet sehogyan sem tudunk a parlamentarizmus követelményekkel, külügyeink alkotmányos vezetésével összhangzásba hozni.

Tudjuk mi s egész loyaltással megajánlunk a parlamentarizmus szokásait és törvényeinek szentesítését azon helyzet előtt, hogy ő Felsőge saját tetszése szerint választja magának tanácsosait és minisztereit azok sorából, kiket bizalmára méltat; de azt is tudjuk, hogy a Felsőge-nek a joga legszebb kifejezését csak úgy nyer, főképp alkotmányos szentesítéssel úgy bír, ha az államügyek élére a korona által meghívott férfiak a nemzet törvényes képviselőit is dícskedhetnek bizalmával, vagy a visszalépés ese-

tében: ha a nemzet képviselőitének bizalmát is elvesztették.

A fennförgő esetben erről szó sem lehet; gr. Andrássy népszerűsége a monarchia közvéleménye előtt ma épen oly intact, mint ez előtt bármikor. S mégis le kellene lépnie a magas polcra?

Ez az, ami aggálylyal töltheti el minden becsületes hazafi kebelét, ha mindjárt ellenzéki is; természetesen nem számítjuk ide azoknak a problematikus existenciáknak botrányhajászó, érdekes, egyéni bosszútól vezérelt hitvány faját, mely sárral dobál mindent, ami érdekeinek nem kedvez és kész kezét fogni akár a reakcióval is, csak megbuktathasson egy nagy embert, kinek egyedüli bűne, hogy nem tartozik az ő nyomorult csapatjokhoz.

Egyébiránt bármikép fogjuk föl az esemény jelentőségét s bármikép commentáljuk annak titkos rugóit és előtűnk ismeretlen előzményeit: annyi fenyegetően áll előttünk, hogy Andrássy gróf bukása kiszámíthatatlan következmények szülőanyja lesz egy külpolitikánk, mint belügyeink tekintetében!

Kolozsvártt, augusztus 13.

A hazai ipart pártoló mozgalom mind szélesebb-szélesebb körben terjed. Az ország minden részében egyesületeket alkotnak, kiállításokat rendeznek az iparügy előmozdítására. Ez általános mozgalom közepette örömmel jegyezhetjük fel, hogy főuraink is — kik leginkább vannak hivatva a hazánk szellemi és anyagi nagyságát előmozdító minden vállalatot, mozgalmat pártolni és előmozdítani, nem csak hogy mindinkább részt vesznek az iparügy iránti mozgalomban, hanem annak élére is állanak.

Még mindenkinek nagyon ólénken emlékeztetünk a Kolozsvári lista gróf toszájára, melyben e szép jelszót tűzte ki „Magyarország“, „Szorgalom“, „Becsületesség“. A jó példa követők-re talált.

Most a székesfehérvári kiállítás indítványozója, fáradságtalan harczosa és megteremtője Zichy Jenő gróf, ki — nagyon helyesen — nem akar megpihenni a kiállítás babérai, hanem ez által épen buzdítva akarja a „hazai ipart, kereskedelmet és gazdasági viszonyainkat“ újja teremteni. Ezen szép cél megvalósítására, ez óriási vá-

— Azt hiszem, nem szükséges említést tennem Saidnót is, folytatni atyám, ti ketten bizony jó barátok lesztek.

Tehát szükséges, hogy ne tartsam magam igen távol a nagy háremtől. Engedelmesnek kell ott lennem, s igyekeznem elsajátítani a különböző illemsabályokat, a külsőségeket, melyek csakhamar megszokottá fognak bizonyynyal válni előttem.

Nálam tett látogatásaim, így folytatva atyám, nagyon komoly éltérsek e szokásoktól, csak családunk körében lenne szabad veled találkoznom. Azonban mégis igyekezni fogok néha észrevétlenül ide menekülni... de ez legyen kettőnk titka.

Mindenben a legnagyobb odaadást és engedelmeszést ígertem neki, minek szerföltött örült.

Tudod-e, szült, hogy egészen meg vagyok lepve, téged oly okosnak és eszesnek találni.

— Atyám, én hiszelek.

— Nem, bácska vagyok rád. Azután folytatta tanácsadásait.

Életmódom egészen szabályozott; jogok és kötelességek tisztán körvonalozva vannak; oly törvények ezek, melyet soha sem hátrál el senki. Teljes hatalommal bírok Chemial magás falain belül; de csak kicsin szabad azokat elhagynom, néhány rabot által kísérve, s a szokott hercegi szertartásos fedezet alatt.

Atyám néhány részletet közölt még velem, hárem kormányzatát illetőleg; a külső teendőik elintézése, a hárem-örök parancsnoksága alatt áll; ezek főnöke, ki házon kívül engem képvisel, tekintélyes egyéniség. A rabnók igazgatása és rendben tartása a „caisia“, azaz, az én kedves Nazlym feladata.

Röviden szólva, fejezte be atyám, csak engedő a dolgokat maguk rendjén folyni, és meglesd, nem sokára nagyon keresett lesz az szorgosaid sem fognak hiányozni.

A beszélgetés folyamán kérdőszókattem atyámtól főúremről, Alyról. Valami küldetésben

lalat keresztülvitelére hívja föl társakul gr. Károlyi Gyulát és gróf Széchenyi Bélát, így az előbbihez intézett levelében, melyet lapunk keddi számában egész terjedelmében közöltünk.

E három tekintélyes főrendű fiatal emberről alakulna tehát azon triumviratus, mely a hazai ipar, kereskedelem és gazdasági viszonyok újja teremtésére megindult mozgalom élére állana.

„Minden ország szellemi és anyagi nagysága a sorát intőző főnőktől függ.“ Ugyanazért nagyon helyesen mondja Zichy Jenő gróf, hogy „pusztá szóval, frázisokkal nem lehet egy országot megmenteni. Munkálkodni és áldozni kell, nem pedig beszélni.“ Munkálkodjék tehát s a leveleiben ismert rendszeres terveket tegye mielőbb közzé, hogy azt mindenki megismerhesse, annál is inkább, mert valóban meg lehet győződve arról, hogy ha igaz magyar szellemben, egy országos, közhasznú munka teljesítésében fáradozik, azt minden magyar ember önzetlenül, s a legőszintebben fogja azonnal támogatni.

KÜLFÖLD.

Az orosz kormány órást intézett a berlini szerződést aláíró nagy hatalmakhoz azon alkalomból, hogy Törökország csapatokat központosít Kelet-Rumélia határánál. Ez óvásnak aligha lesz valami hatása, mert a berlini szerződés értelmében szükség esetén török csapatok segítségét veheti igénybe a kelet-ruméliai kormányzó s így, hogy ezek kéznél legyenek, a határhoz közel kell azokat összpontosítani.

Montenegróba egy elfojtott mohamedán felkelésről értesít a „Pol. Cor.“ cztinjei levelezője. Az utóbbi napokban romoly jelek mutatják, hogy a Montenegróhoz csatolt terület muzulmán lakossága fegyverrel készül Montenegrótól elválni. A lakosságot azzal izgatták fel, hogy miután a kormány elrendelte a népszámlálást, egyes agitátorok ezt lázításra használták fel. „A kormány — mondák — rendkívül nagy adókat akar rátok vetni, és e célból elrendelte, hogy számba vess titeket és jövaitokat. A hatósági közegek be fognak nyomolni háremeitekbe és azokat megszenstegetlenítik; nemcsak vagyonotokat fogja megkárosítani, hanem becsületeketek is foltot ejt. Attól hitetek kiirtásáig, már csak egy lépés van.“ Az igaztásnak az lett a következtése, hogy tekintélyes mohamedánok nem is engedték a népszámlálást megtörténni. A közép közt fegyverek osztattak ki a

van most a vidéken. Alig várom megismerhetni, anyámnak e hozzá hasonlóan övétől, távol nekedet fiát. Atyám hangja, midőn róla beszél, nem hagy semmi kétséget fenn az iránt, hogy gyöngöden szereti őt; azonban nem titkolta előttem, hogy nagy szomorúságot okoz neki, fia házasága. Aly egy hitetlent, egy angol nőt vett feleségül, kit nem fogadnak el Obimillában. Ámbár nem mertem semmi megjegyzést tenni, de a százműzés, kissé bárbárnak tetszik előttem.

(Folytatása következik)

A só birodalmába.

(Kirándulás a marosújvári sóbányához.)

(Folytatás.)

A marosújvári sóbánya egyike Európá leg-gazdagabb sóaknáinak. Mi, akik vasárnap e bányát meglátogattuk, megéztük azt szegély-végére s nagyszerűsége és technikailag oly tökéletes be-berendezése által meg voltunk bűvölve; de hogy mily roppant sémennyiségű rejt magában az a telep: ezt csak akkor tudtuk meg, midőn a felvilágosításokban s magyarázatokban kifogyhatatlan házigazdánk, a bányanagy ur fölvilágosított ez iránt.

Csak a jelenleg művelés alatt álló új bánya fő- és nagy mellékárájával akkora területet foglal, hogy ha a padimentumát képező alapból egész kiterjedésében évenként csak két lab vastagságú réteg aknáztatik ki: még akkor is több mint 1200.000 mázsa só állítatik elő évenként. Geológiai számítások szerint pedig a sóréteg kiterjedése akkora, hogy pár évezredig képes lenne a bányá egy magára éllátni az egész magyar birodalmat sóval!

Számitó számok, melyekből látható, hogy mekkora kincset bir hazánk csak ez egyetlen bányájában.

Amint a vendégsereg leért az aknák fenekére, érdekes látvány tárul előbe a bányászok s rény munkálkodását szemlélve.

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

A HERCEGNŐ HAZATÉRÉSE.

REGÉNY.

Írta:

VINCENT JAKAB.

Első rész.

III.

(Folytatás.)

Ma reggel, felébredéskor — azt hiszem nem fogsz rajta bámulni — néhány percnyi időre volt szükségem, míg rendbe szedhettem gondolataimat. Nem voltam egészen bizonyos, ha valjon nem mind almodtam-e ama csodákat, s nem egy tündérszerű kirándulásból térez-e vissza. Tekintetével az arczképeire esett, melyet Bell, kedves előző kegyességgel ágyammal szemben helyeztet el, s azonnal tisztán visszaemlékeztem mindezen: Kedves Mártárai s pompával, kéyelemmel kínálkozó szóbaló, hercegnő szobából, vágó pillantást vetők reggeli vidám nevetéseinktől visszhangzó kisleányi fészkebe. Valyon mit csináltál te azon órában? Réám gondoltál nemde, talán levelet várva tőlem türelmetlenül s kérdező magadtól, mikkel kellend majd megtűzdenem, oly távol barátai támogatásodtól? Az utazás izgalmait, ez újonnan felállt család, e pompa, fényűzés, az itteni szokások sajátossága, előbb egészen elkábítottak; csaknem megfolekedtem rólad, a felindulás s meglepetések s zavarában. Visszanyerve nyugalmamat, kipihelve minden fáradságaimat s kirándoságom első csillapulta után, te voltál az

első, ki eszembe ötlöttél. Második gondolatom atyámat illette. Atyám!... Nekem van atyám!... Mennyire édes e szó kiejtése! Mily hamar hozzá szoktam e szóhoz, ez érzelme elragadó bá-jához, mely eddig ismeretlen volt előttem. Oh! igen Mártárai, ő jó, és oly igen szeret engem. Mennyire gondoskodik kényelmemről! mennyi aggodalommal igyekszik rendre, rendre hozzászoktatni leányát, életrendje oly rögtön és oly különös megváltozásához! Atyám lesz ezután... mindenem, ő fogja helyettesíteni gyermekkorom kedves szeretetét s hogy bele nyugodhasam elvezetésedbe, kettős szükségem érzek szeretni őt.

Az éjjel rosszul aludtam s korán keltem fel. A hárem álomba volt még merülve, úrnők és rabnók egyaránt. Mint kis gyermek, ki ébredés-kor, csaknem félve szalad új játékeszközéhez, mint-ha attól tartana, hogy elvesztetett, miattát aludt, én is csendes léptekkel elől kezdtem lakásom megtekintését, hogy meggyőződjem, ha valamely gonosz démon nem rombolta-e szét a varázslatot. Mindent helyén találtam; bengáliai csizém ott csicseregtek a veranda virág csoportjai között. Ablakom alatt a dús lombzortó roppant nagy kert gyönyörűen terült el; az ég kekes fénye a fák stét-zöldjével vegyül össze. A lombok körül, mint arany-alnak csillognak elő, a narancs- és citrom-fák érett gyümölcsei; nem szedi le őket senki, hogy annál tovább gyönyörködtesse nek s terjesz-szék szét kellemes illatukat. Szólitottam Bellt és Nazlyt, s a mindhármán lementünk a kertbe. Ma december 1-je; itt nyár van, enyhe, a tavasz kellemesével, dús tenyészetével, szin-pompájával bíró kellemes nyár, minden oly csendes, oly ragyogó, oly vidám körültem. A virágzás-ban álló magnolia fák árnyékában haladtam tovább, átközben megállapodva a rózsá-ágyak a más virágcsoporthoz, szánalom nélkül tépve le a legszebbeket. Bell és Nazly csakhamar meg-hajoltak virág terhők alatt. Így érzünk el egy pavillon sűrű épület elő. Beléptem. Egy körben futó oszlopos csarnok, több külön teremre fel-osztva vett körül egy széles víz-medenczét, melynek vizében a két ég sűrű tükröződék vissza; ez családunk fürdőhelye.

Elcsodálkoztam, játékeszközök, apró kézi-munkákat, csibukkákat s a nargillákhoz meg-kívántó minden részletet találni itt. Nazly-tól megtudtam, hogy a hárem hölgyei órákon át szoktak itt mulatozni; ötköznek, pipáznak, s alkalomsszerűleg táncolnak is e helyen.

Midőn visszatértem, a szolgálattevő nők már vártak réám. Megszabadítottak zsákmányom-tól, s felügyeletom alatt kosarakba s vázákba helyezték el. A lányok mind fiatalok, kecsesek, szépek, pompás díszben öltözve; gyönyörködve néztem őket. Azt hitte volna az ember, hogy mindmég annyit szultána és pedig csak szegény rabnók, kiknek egyedüli szerepük abból áll, nekem tetszeni és engem szolgálni. Éppen elvégeztem reggelizésemet, midőn atyám belépett. Eleibe szaladtam, csókra nyujtva homlokom.

— Eljöttöm, hogy lássam hogy vagy szólt most is, mint eddig, araba nyelven és földel beszélgetni veled.

Maga után vont a verandára, s lediteltet oldala mellé.

— Nagy a gyanum, szolt nevetve, hogy nagyon makacs kis fejed van lányom.

— Miért gondolja?

— Azon modorból, melylyel leirtad nekem azon családod, hol nekedtől, egy sejttem, hogy nagyon elkönyeztetek.

— S atyám nem éppen azt teszi velem, folytatóság?

— Ugy van, mindent megteszek, ami hatalmamban áll, enyhébbé tennéi fogságodat, mert a hárem, csaknem börtönné fog feltűnni neked, európai szokásaidhoz mért. De nincs hatalmamban, felmenteni téged azon szokások alól, melyek uralma alatt álltok. Ellenkezés és békéltetés nélkül kell, hogy alávedd magad a ki-kérthetlenségnek.

Ekkor elmondta, hogy ha meg is engedi, hogy külön, kedvem, izlésem szerint éljek itt lakosztályomban, ötközsem franczia módra, s megtartsam minden párisi szokásaimat, de kiváló tisztelést s engedékenységet tesz kötelességemmel. Zeinab-Haven és leánya Hosnah, mint rézerem, irányában.

már minden készüllet meg volt téve a felkelésre, midőn a kormány, erről értesülve, sietve nagy helyőrséget küldött a fenyegetett pontokra s a felkelés több embereit elfogatta és Cetinijébe a börtönbe szállította. Itt a fejedelem a konakba rendelte őket s sorba állította fel. Aztán hozzájuk ment és a következő beszédet intézte hozzájuk: „Minden ellenszempélyes kormányom ellen szigorú büntődést von magam után. Csak a fjelem esetben akarok kivételt tenni, mivel ti félrevezetésnek vagytok áldozatai. — Én nem teszek különbséget alattvalóm között; ép úgy szeretem a régi, mint az új montenegróiakat. Mindenkinek legyenek egyenlő jogai. De mindekitől egyenlő kötelesség teljesítése is követeltek. A népszámlálás közérdekben szükséges s az meg fog történni. Ellenszempélyeskedés nagy büntetést érdemel; de én megbocsátok nektek; menjetek haza s engedjétek hivatalnokaimat kötelességükben eljárni; ne lépjétek többé arra az útra, mely romlásra vezet.” Az amnestia meglepte a felkelőket s azok a fejedelem köntösét megcsókolták és hűséget fogadva tértek lakásaikba.

Szavfet pasa már legközelebb lemondani szándékozik. A görög meghatalmazottakkal megkezdendő alkudozások alapelveire vonatkozó javaslatai nem nyerték meg a szultán helybelhagyását és így a görög kérdés elintézése újlag elhalasztott. Mondják, hogy a második görög meghatalmazott az említett körülmény folytán kormánytól engedélyt kért, hogy távozhassék Konstantinápolyból. Szalonikiből érkező tudósítás szerint 2000 török katona a hátralevő zsold ki nem fizetése miatt onnan megszállták.

A lapok Andrássyról.

A „Neue freie Presse” nem tartja Andrássy lemondását valószínűsítőnek, a melynek nem lehet eltagadni messzeható jelentőségét, de tartózkodással fogadják egyelőre. Ha azonban megvalósul az a hír, egykedvűséggel fogja viselni az eseményt. A német liberalis párt legfőbb csak azért fog sajnálkozni Andrássy lemondása fölött, hogy nagyon későn történik meg.

Egészen úgy nyilatkozik mint a mi eszerezzett ellenzéki sajtónk.

A társaság kiegészítése végett ide soroljuk a „Deutsche Zeitung” is. Ő a török conventio megkötése óta, a melyben elismerte Andrássy a nagyur felségi jogát, naponként várta. Most pedig e hírre megkönnyebbült, megnyugodott... Remélhetőleg visszatérünk az érdekes politikájára. Ezelőtt Széchenyi Imre grófot, Potocit, Károlyit, Zichyit vagy Hübner bárót emlegették Andrássy eszerezzett utódjál. Ezekhez számították még: Mollinár tábornagy, Metternich Károly herceg, Haymerle báró, Trautmannsdorff gróf. Ez a „lehetőségek” névsora, de a „lehetetlen” is következnek: Széchenyi Antal, sőt az interregnum sincs kizárva.

Ellenzékünk számára elég gazdag választékot kínál a „Deutsche Zeitung”, örömtől társas. Van köztük német is, horvát is, lengyel is. A „Pesti Napló” mindenesetre az utóbbi kategóriából fog választani.

A „Pester Lloyd” előtt csak az a tény áll, melyet kétségbevonni semmi alappal sem rendelkezik.

A bányatanácsos ur rendeletére ugyanis néhány munkás kivételével csak a vendégek kedvéért látnak bányász munkát mutatni be. Legérdekesebb volt ezek közül egyik mellékaknában 10 öl szélességben és mélyen másfél lábnyi vastagságban egy hatalmas, négyzetű gerenda alakú törésvég felvágása. Tizenöt ismerősi munkás fél méterre vettük össze egymás mellé áll mindgyöknek kezében egy-egy hatalmas bányász kalapács; ezek aztán ütemszerűleg hatalmas ütéseket mérnek a felvágandó réteg alá; szerencsésen lezuhanása mint egy óriási kalapács ütése tompa moraja dübörög s visszhangzik a társ óriási üregében. Így halad végig a 15 bányász lépésről lépésre, egyverre és egyenletesen tett hatalmas ütéseikkel, az egész réteg hosszában s vissza.

Egyezre a hangok kezdenek az előbbi éles csengés helyett tompa morgással válni; ez elmozdult hang jelzi, hogy a réteg már felvált a talajtól. Ekkor nagy rudakkal fölemelik az egész hosszú sóderendát s egyenlő kockákra darabolják szét. Melyek egyenkint két méter hosszú kockákak képeznek.

Ez a sáférés.

Fáradtságos, roppant keserves munka, mely lehetetlen, hogy szánalomra ne indítsa a szemlélőt azok iránt, kik e munkával keresik kenyerüket.

A társaság nem is maradt érzékellen szemlélője a munkának, hanem B-nigui indígyánára derék munkásoknak mintegy 15 frtnyi borraalót gyűjtöttek magunk között.

Az a sáférés a sáférés a felszínre mutatja be Juchó bányatanácsos ur.

A tárnak közepén ugyanis vasuti sín futnak végig: ezeken kis waggonok szállítják, az alig pár lépésnyi távrolról reájuk rakott szét a főtárná végébe. Itt egy gözre alkalmasított emelő gép, egy néma sifilónak, pár perc alatt felszállítja a megakartott waggont 40 ölnyre, fel a napvilágra. Itt a sáférés egészen odáig vezetett vasuti szárnyon waggonjaira helyeztetik át s így tovább.

delekezik, de ennek a színpadok mögött lefolytatás-ményeit, az erők összejáratását, az actio célját rák nézve ép úgy, mint mindenki nézve sűrű fátly takarja. Mi csak gyaníthatjuk, de semmi bizonyosat nem tudunk. Andrássy gróf lemondása ez idő szerint oly hirtelen, oly váratlanul, oly indokolatlanul jönné, hogy az embernek szükségképpen olyan befolyásokra kell gondolni, miket nem lehetne a rendes mértékkel mérlegelni. Hogy csak egy körülményre gondoljunk, Andrássy gróf visszalépése nem is volna igazolt alkotmányos szempontból. Andrássy gróf birta azon alkotmányos testületek bizalmát, melyeknek felelős, birta a delegatiónk bizalmát és helyeslést, sőt politikáját mind a két parlament szentesítette, s még nem volna alkalma, hogy az illető testületek előtt a delegatiónk szavazata óta tett egyetlen lépéséről, a portával megköthet conventioról számot adhatott volna. Teljesen homályosnak tehát az ügyhöz fűződő körülmények s csak az az egy bizonyos, hogy Andrássy gróf visszalépése, ha megvalósul, a monarchia kívül, de különösen a monarchia kebelében a legnagyobb nyugalanságot fogja kelteni. Bármily kevésbé vagyunk is hajlandók valamely személyválogatást tragikusnak venni, most mégis azt érezzük, hogy Andrássy grófot megingatnak azok az oszlopok, melyeken Ausztria-Magyarországnak jelenlegi rendje nyugodott, s olyan rázkódástól kellene félnünk, melynek következményei kiszámíthatatlanok. Nem tudjuk, hogy Andrássy gróf politikájának és személyiségének alkotmánybéli ellenségei szabadabban fognak-e föllelekezni; de az kétséget nem szenved, hogy Magyarországon sem egy párt, sem egy töredék nem örülne ez eseménynek.

A „Neues Wiener Abendblatt” szerint Andrássy már régebben kinyilatkoztatta lemondási szándékát, most azonban az szolgáltatott reá okot, hogy ő csak a conventio megállapított néhány ezer emberrel akarta megszálltatni a novibazári saundákat, a hadügyminiszter ellenben nagy erőfeszítést kívánt. Lehetőségének tartjuk azonban, hogy Andrássy gróf megmarad és akkor a hadügyminiszteriumban fog változás történni.

A „Pester Journal” szerint gr. Andrássy visszalépésének elég oka lehet. Lehetőség, hogy az a párt kerekedett fölül Bécsben, mely nem akar a Törökországgal kötött conventio keretén belül maradni, az a occupationalis politikának a novibazári szándékságra való kiterjesztésére törekszik, mihez Andrássy sohasem akarta beleegyezését adni. Lehet, hogy a monarchia benfejezésében valóban egy reactionarius áramlat képződött, s gróf Andrássy nem akar kormányozni a Hohenwarthokkal és Ciam-Martinitzekkel Ausztriában. A Mailáthokkal és Apponyiakkal Magyarországon.

De az is lehetséges, hogy egy reactionarius kormányzat van hivatalba egy kifélt irányuló nagyszabású terjeszkedési politika fedezésére és kivételére. Ezek természetesen abban a pillanatban, mikor Andrássy lemondásának híre még meg sem erősítették, csak üres kombinációk.

A „Neues Pester Journal” azeket írja: Jóllehet meddő dolog volna már ma szólni Andrássy utódjáról, ilyenül máris többeket emlegetnek. Haymerle, valamint az örökös miniszter bittatik a keleti vasúton Kolozsvár, M.-Vásárhely, vagy Brassó felé.

Eként a sáférés a bányából annyira meg van könnyítve s olyan gyorsan megy, hogy ha p. o. Szegedről a bányá reggel táviratilag megrendelést kap, hogy küldjön oda 50 waggon sőt: az 50 waggon so nemcsak másnap estig elő van állítva, de már Szegeden is lesz.

Az egész bányá kitűnő berendezése s különösen a szállítás ily módon eszközölt javítása főképp és első sorban a jelenlegi bányanagy: Juchó Ferenc ur érdeme, ez a kitűnő bányász, kinek kompetensebb szakértő alig állítható volna a kormány e bányá élére.

Midőn már beteltünk a nézni és csodálni valóval, még két meglepetést várt ránk: egyik maléktárban a bányászati urak tújzárókat rektórtok. A fel-felroppendó rákéták a tárnak fölhalomában valami szép látványt nyújtottak. Amint így gyönyörködtünk: egyszerre egy roppant, ezerszeresen visszhangzó moraj rezengett meg a vendégsereg. Egy taracklövés volt, egytálla jel a felszállásra.

Még háromszor álljen a bányanagyr, bányászati urakra és bányamunkásokra s ismét megkezdjük a fáradtságos utat a 30 öl lépcsőzetes fölfelé. Azaz hogy csak a férfiak, mert a hölgyeket az emelőgép röpítette föl.

S itt be is fejezhetnők tudósításunkat, mert kirándulásunk célját a lehető legpompásabban elértük: láttuk a világhírű, hatalmas bányát színéről-színre, csodáljuk az egyesült természet és emberi erő óriási alkotásait.

De nem akarunk hűzatosan referálni annyival inkább, mert a kirándulás további részletei éppen oly kedves emlékeket hagytak hátra, mint a bányá megtekintése.

A nap többi eseményeiről és élményeiről azonban csak holnap egy utolsó tárczáikkal.

(Vége köv.)

terjedt Hübner nevei süvitenek a levegőben; az előbbi társ helyettese volna Andrássynak, az utóbbi pedig egy reactionarius Messias előfutára. Annyi bizonyos, hogy az új külügyminiszter nem fog elődje jószágáival birni, hanem igenis szaporítani fogja aggasztó tetteit... S vajjon Tisza az Andrássyval kötött viszettségügyi szerződés alapján önként válna meg állásától, az legalább is kétséges. Várjuk tehát be nyugodtan, de figyelemmel a dolgok fejlődését. Mi Andrássy politikája ellen kötelességünk és lelkiismeretünk szerint küzdötünk, de nem szabad felednünk, hogy Andrássy személyének ellenségei, egytálla a dualismus és parlamentarismus ellenségei.

A „Magyarország” így nyilatkozik: Mi célja volt gróf Andrássy-nak a leleplezéssel? Az mindenki előtt, a ki ismeri gróf Andrássy-t és a ki tud olvasni a sorok közt is, nagyon világos.

Gróf Andrássy Gyula — mint nagy diplomata — keresztül akarta húzni magát azokon számítását, a kik az ő útlevélét már megírták. Gróf Andrássy Gyula, mint a világ leghíbb, és a szerencse által legelényeztetettebb diplomata, még mindig abban a vérmes reményességben él, hogy Magyarország nem tud megenni ama tudat nélkül, hogy nem gróf Andrássy Gyula a külügyminiszter, hanem valaki más! És gr. Andrássy Gyula ur még mindig ezen vérmes reményességben él, azon boldog hitben ringatódik, hogy elég Magyarországon valódi komolysággal fölvetni az ő bukásának híreit, hogy Magyarország rögtön lázba jöjjön és öklét mutassa Ausztriának.

Ez az egyik. A másik (ha talán ez nem használna) az a bejelentett sakkhúzás, hogy a terebesi nemes gróf, bukása esetén a telet Budán szándékozik eltölteni. Mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy gróf Andrássy Gyula azon még az előbbinél is merészebb reményességben él, hogy ő még régen kiérdemelt bukása után is, politikai factor marad. És a merész önhittségben rejlik a fenyegetés azok ellen, a kik az ő külügyminiszteri útlevélét már megírták. Ez a fenyegetés pedig áll abból, hogy Budán gróf Andrássy politikát fog csinálni. És ha gróf Andrássy Gyula politikát fog csinálni Budán, akkor ettől a politikától hideglelést fognak kapni Bécsben. Hideglelést fognak kapni Bécsben azért, mert a Budai politikától forró lázt fog kapni egész Magyarország.

Igy gondolja azt a nemes gróf, és azért mondja, a félhivatalos vészír közepén, hogy a „perspectiva félelmes” — végén pedig, hogy „talán még ki lehet egyenlíteni a dolgot” a mi annyit tesz magyarul, hogy: „ha tényleg odafelel ezek a kedves fenyegetések imponálni találnának, és arról győződhetek meg, hogy én még mindig készen állok a kibeküldésre, és hajlandó vagyok Magyarországot éppen úgy az orránál fogva burcolni, lefőzni és Tisza Kálmán által kormányoztatni: mint eddig, sőt ennek tetelére, hajlandó vagyok elismert genialitással és providentialis szerencsémel még a monarchiát is compromittálni.”

Ez a „Pester Lloyd” mai leleplezésének célja és igazi értelme. Ezért vannak az ez ellen kiadott félhivatalos demontik egy szarkezzé, hogy azok egyrésztől az indiscretiót, mely a leleplezés által elkövetett, jóvá akarják tenni a korán kidobott hírek tagadása által, másrészt pedig, hogy tagadásuk által még inkább előmozdítsák a leleplezés célját, a mennyiben úgy tagadnak, hogy az által a hírt csak még jobban megerősítik. Különösen pedig a budai lakás hírtörőjé! Mert úgy látszik a terebesi gróf a főszűt erre fekteti.

BELFÖLD.

(Színészet Baróthon.)

Augustus hó.

Ritka jelenség nálunk, midőn egy-egy színtársulat felüti sátorát a faluval lett városban. Jelenben Nyéki János színtársulata tartja előadásait. Maora első válogatott. Több — előtünk — új darabot is hozott színe, melynek Páros bugyellár, Toloncz, Sarga oskó, Judith asszony, a régiekből Lovódi árva, Peleskei notarius, A házasság rokkantjai stb. A társulatnak van néhányen jó tagja, melynek Aradiné, Szabóné, Szabó és Pásztori. A többi tagok is szerepelték mértén itt-ott megállják helyüket. A tekintetes szerkesztő ur engedelmével szólnak néhány darab előadásáról.

A „Toloncz” Tóth Ede a kedvenc népszínműve előadás nem tartozott az utolsó közé. Szabóné (Angyal László) helyesen felfogott szerepét, egy Aradiné Ördög Sárját bár melyik nagy színpadon előnyvel mutathatná be. Az előbbi által énekelt népdalok ha nem voltak is kielégítőek, leginkább tulajdoníthatni a gyenge zenének, melynél — fájdalom — mi jobban nem dicsőíthetünk. Így Szabó — ki a tehetség és egy látszik igyekvő színésznek közé is tartozik — elég jól állotta meg helyét Miklós mérsáros szerepében, csak ne feledd, hogy a színésznek igen sokszor halgatnia is jár, kell a Toloncz azon jelenetében, hol a két barát szomorú poharasok közt asztalnál ül; nem elég csak ülni és inni, mint ezt ő téve, hanem arójátékkal és mozdulatokkal fejezni ki a benn lappangó szomorú érzést.

Pásztori ha nem is oly kitűnő Mravcsák, mint Szentgyörgyi — kit a szerepben volt szerencsénk látni — de kevés tanulmány kellene hozzá, hogy ha utól nem éri is, legalább megközelítse. Ezzel — azt hisszük, — játékaról elég van mondván. A többiek közül, a mennyiben megemlíthető, feljegyezzük Deák handabandázó játéka a zsidó legény szerepében, melynek tulzása a jó előadás értékét meglehetősen csökkentette.

A „Lovódi árva” Aradiné, Szabóné, Szabó tüntek ki; általában pedig az egész darab jól sikerült.

A „Házasság rokkantjai” kitűnő francia vígjáték előadás az eddig előadott darabok mindeknél jobb volt. Mindenki szereplő kitűnően állotta meg helyét. Az előadás összesség, s a szereplőknek a sugára nem volt oly égetően szükségök, a mi vidéki színészeknél nagy érdem.

E hó 9-én az Aradiné jutalmán adatott a „Király leány mint Koldusnő” az Élet iskolája. A jutalmazandó iránti szíveségből fellepett az erdővidéki műkedvelő társaság tagja Csizmadia L. Ez előadásról nem mondhatunk semmiféle ítéletet. Maga a jutalmazandó is csak itt-ott méltosított meg lehet, s a felt ház örömei úgy látszik nem tudta eltitkolni, a ki különben igen fontos szerep hatását már kezdetben elrontotta. Kedvenc műkedvelőnk is inkább szeretett volna komikai szerepkörben látni, mint a szerepben, mely különben sem tartozik a hírlások közé. Pásztori az udvari bohócból egy egészen kifordított alakot csinált, mely ugyan nevetetni tudott, de a darab összhangjára s a szerep értékére annál visszatartóbban hatott. Miskolci a fogadós fiúból jól alakított, de ne feledd, hogy a komikus szerepet sem szabad ám tulhajtani, mert utóljára nem a szerep, de a színész lesz nevetőseges. — Általában nem tartjuk helyesnek ilyen szerű színpadon a jelmez darabok előadását, ha nincsenek hozzá kellő eszközök.

A társulat több tagjai közül felemlítjük Siményfalvi Gyulát, kirel már e lapok hasábjain olvastunk dicsőítést. Nem tudjuk eléggé ajánlani a szorgos tanulmányozást, mert a szép tehetség úgy lesz valódi értékű, ha fejlesztve is lesz mellette.

Demény gyönyörű hanggal rendelkezik, s így hasznos tag lehet bárhol, csudálkozunk, hogy énekes szerepekre nem vállalkozik. Deák énekes színész. Kár, hogy oly kora kora illó publikummal szeret játszani. Murainé, kinek mindenféle szerepet nyakára akasztanak, sokszor jól alakít, mint például a Tolonczban, de áll a közmondás róla is: „a ki sokat markol, keveset fog.”

Nyéki igazgató, mint értesültünk, tán megnyerné a kerületek élethe lépésével a brassói színi kerületet. Ez esetben még sok hiányt kell pótolnia, hogy aztán a kívánalmaknak tökéletesen megfelelhessen.

8 sz.

— A bécsi hivatalos lap a császár és király következő kéziratát közli: Kedves dr. Stremayr! Helyt adván július 11-én hozzám benyújtott kérvényének, kegyelmesen indítva érzem magam a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és tartományok összes miniszteriumának leköszönését elfogadni; egyezseregim megbízom az eddigi belügyminiszter gróf Taaffe-t, egy új miniszterium alakítására.

Kedves gróf Taaffe! A midőn a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és tartományok összes miniszteriumának lemondását elfogadom, megbízom önt egy új miniszterium alakításával s erre vonatkozó előterjesztéseit mielőbb elvárom.

(A császári kéziratok „München, aug. 10-rol” vevnek keltező.)

— Andrássy gróf visszalépéséről még eddig semmi bizonyos hír nem érkezett, s az sem megerősítve, sem határozottan megczafolva nincs. A bécsi lapok, midőn a budapesti hírlapok ozikeit bizonatba közik, azt a kombinációt fűzik a külügy lemondásának híréhez, hogy Andrássy gr. e hír szárnyabocsátásával akarja keresztülvinni valamely tervét, mely ellenállásra akad. E terv a novibazári occupatio keresztülvitelének módzata, melyet Andrássy gróf nem nagyszámú csapatokkal gondolt elvégezhetni, míg a hadügyminiszter erre nagyobb mérvű mozgósítást látott szükségesnek a „D. Z.” meg azt is írja, hogy a Főisp, kivel a külügyér e tárgyról kétszer tanácskozott, szintén a hadügyminiszter pártján volt. Egy másik indokolást is adják a bécsi lapok Andrássy lemondási híre keletkezésének, s ez az, hogy a cseh kiegyezés folytán alakítandó miniszteriumban megmaradni nem akart.

A bolgár miliczia összeültközése a török rablóbandákkal.

A „Pol. Corr.”-nak írják Szófiából, hogy mint várni lehetett, a kormány nem elégedett meg az ostromállapot kitűzésével két kormányzó főlött, hanem megtett minden intézkedést, hogy a nyugalmat ismét helyreállítsa. E célra a hadügyminiszter a ruszki 14. sz. druzinát, a razgrádi 11. sz. druzinát két századát és Várnából 120 tüzért 6 tábort ágyúval és hét hegyi ágyúval a zavargások színhelyére rendelt ki. Az

e csapatok parancsnokává kinevezett Logwenow őrnagy, elővédével Tsauka falu mellett egy Salim aga által vezetett 220 embernyi bandára bukkant és makkos, öt óráig tartott harcz fejeződött ki, mely a hajduk teljes leveretésével végződött. Nem kevésbé kedvező eredményt érték el a miliczia csapatok, melyek Arapsi és Mahmud harmbasi jelentékenyen csekélyebb bandái ellen irányoztattak. Az előbbinek bandája teljesen megsemmisítették és Arapsi maga, közvetlenül Szilisztra mellett, elfogatott. Mahmud cimborái Kamnari falu közelében éretek el és teljesen szétverettek. Egy látzik jogosult a romény, hogy sikerüljön fog a közbiztonságot nemcsak a szél helyreállítani. — De, hogy e szilárdan megállapítsák, Parenzow hadügyminiszter a tironal és ruszki kormányzó mind nagyobb helységbe erős helyőrséget szándékozik elhelyezni.

Ellenben a dolgok állapotának aasmai kormányzósgában semmi további elővigyázati rendszabályokra nincs szükség. Hogy mily kevésbé nyugtalanítják a kormányt a rablóüzelmek, az a tény bizonyítja, hogy ezek által a török id-gegyjogotok kiutasítására sem érzik magát indíttatva. A razgrádi járási főnök három oly egyént, mely a török hadseregbe tartozott, fogott el és őrizet alá helyezte. A Szófiába érkezett kérdésre, mi történt az elfogottakkal, az a lakónics válasza adatott: „El kell bocsátani. Csak teljes érvényű biztosítékok létezésé mellett lehet gyanusokat megfosztani a szabadságtól.” Az elfogottak szabadlára helyeztettek. A bolgárok természetesen azt hiszik, hogy az enyhésébe a tartomány drágán fizetheti meg, de a fejedelem nem áll rá az es oldalól eredő tanácsokra.

Az e napokban Szófiába várt beigtató فرمانban a „fenség” czim, melyet I. Sándor fejedelem, a keszeskedő hatalmak beleegyezése mellett vett föl, a porta részéről bízható önempélyes módon fog megerősített; azonkívül bátorasza ment, a fermánt nem nyilvánosan, hanem a fejedelem palotájában folólvastatni.

Lapszemle.

A „Magyar Hírlap” beismeri, hogy volt talán idő a közelmúlt években, amikor némelyek nem tekintették volna szerencsétlenségnek Andrássy gróf bukását, — ez az occupatio alatt lehetett, amelyet meglehet nem mindenki fogadott szívesen. Ha akkor bukkik, örülhetek volna az occupatio ellenzői, — de ha ma megbukik, bukása még ezeknek sem okozhat örömet, mert Andrássy legalább ésszerű, tisztességes politikát üzött, nem olyan kalandorszerűt, amire elebünk készülvé akkor, ha bukását csakugyan a kamaraili ideiglenes győzelmé idénél elő. A róla még az ellenték is meg lehet győződve, hogy a katonai párt nem fog lemondani az occupatioról, hiszen ha ez az eset állana fenn, akkor mindenki előtt világos lehet, hogy az occupatio még nagyobb mérvet öltene, hogy seregeinket egész az egeumi tengerig vinnék, amit Andrássy annyira ellenzett, hogy tökéletesen indokoltak találnák, és a miatt latba vetette volna a tárczáját. — Reméljük és óhajtuk, hogy Andrássy Gyula gróf visszavonulását, ha csakugyan visszavonul, csupán egészségnének helyreállítása követelte legyen. Már csak annak a tudata is fájdalmasan hat reánk, hogy csak rövid időre is nélkülözött őt azon a helyen, a melyen ő hazájának oly szép nevet vívott ki a külföld előtt, amelyen oly sikeresen védelmezte érdekeit s a melyet a mi kívánságunk szerint senki egyhamar méltóbban és a mi érdekeinknek megfelelőbb betölteni nem fog.

A „Hon” ismételi, hogy tudomása szerint bukáról szó sincs, tisztán egészségi tekintetből visszavonulását beszélni lehet; de hogy kinek van igaza, az úgy is rövid idő kérdése; nem akarja tehát az olvasók idejét semmiféle sensatio keresésével rontani. De már is van ez „epi-sode”-ban annyi jellemző, annyi tanulságos, hogy lehetetlen föl nem hiányunk rá az olvasó közönség és az ellenzék figyelmét. Rejlik pedig a tanulságos és jellemző oldala a dolognak azon föltűzésben, melylyel az ellenzéki lapok kommentálják a hírt. Különösen az illusztrálják ugyanazt a „biztos” informatiójuk annyira eltér, hogy míg pl. tegnapi este még a „P.N.” a cseheknek is szerepet ad a Hohenwarth revanche-ának is tulajdonítja Andrássy-nak állítólagos bukását, ma reggel már éppen azt fejtegeti, hogy a csehek és osztrák konzervatívok egészen közönyösek voltak iránta, és okoskodásában egyenesen az uralkodónak tulajdonítja, nemcsak az elhatározást, de az ügyet is. Azonban ugyanakkor olyan lealázó föltétellel hozza kapcsolatba az elhatározást, mely tapintatára és loyálisára egyaránt különös fényt vet: ugyanis a monarchia uralkodójának gasteini útját a „Napló” és több ellenzéki társas azzal a szándékkal is magyarázza, hogy a német császárt akarta előbb ő felsége megnyugtani az iránt, hogy — egyik miniszterét elbocsátja. Tehát nálunk — az ellenzék szerint — a miniszterváltozást is a német császár intézi. Olyan alkotmányos és loyális ellenzékünk van, hogy ezt nemcsak hirdeti, de egész rendben levőnek is tartja!

A „Független Hírlap” örvendeni fog, ha Andrássy bukása után mielőbb megéri Tisza bukását is. De nem azért, mert az utána követ-

kező kormánytól ez alapon jót várhatna, hanem mert hiszi, hogy az erkölcsiellenesség, hazugság, corruptió, erőszakosság s ámtás nem lesz oly uralkodó, mint Tisza alatt, ki e nemzetpusztító nyavalyákat a nép rétegeibe is szétáztatta. — Andrassy a nemzeti bukás szélére taszította az országot, Tisza pedig az erkölcsiellenesség örvényébe. Együtt kell bukniok!

Az „Egyetértés” szerint Tisza Kálmán jól tudja azt, hogy kormánya jutásának egyik eszköze az a körülmény volt, hogy a deák-párti emberek megunták már a vele való marakodást, s nem tudták tovább tűrni mondva csinált ellenzéki támadásait, tehát átengedték neki a kormányot. Tisza Kálmán azt is jól tudja, hogy Saláry, Bittó, Lónyay, Sennyey megbuktathatták volna őt a kiegyezési tárgyalások alkalmával nem is egyszer, de úgy okoskodtak magukban: „ez a Tisza f-ne gyerek, ha megbuktatjuk; megint ellenzéki pártvezér lesz, s ha helyébe ülünk; megint nem hágy nekünk békét; — ne buktassuk tehát meg, hanem engedjük, hogy maga járja le magát, hadd legyen aztán csendes ember.” Így okoskodtak ama bölcsek államférfiak Tisza Kálmán ellen és így okoskodtak a bécsi urak Andrassy gróf ellen s ezért nézték el mindkettőnek a kiegyezési és hosszúak baklövésüket. Most azonban Andrassy és Tisza azt gondolják, arra számíthatnak, hogy ha ők az ellenzékhez való csatlakozással fenyegetőznek: akkor őket sem a budapesti, sem a bécsi urak nem merik megbuktatni.

Pedig hát hiába való okoskodás az rettenetes képen. Ki fél Andrassy Gyulától s ki fél Tisza Kálmántól, ha őket kilöki a hatalomból?

Nem azok a földfeletti vagy földalatti hatalmak, a kik Andrassyt most, Tiszának pedig később mutatják majd Terebes és Geszt felé az utat, ne ijedjenek meg a kormánylapos papiros dörgéstől s szinpad villámlástól. Csak tegyük dolgukat s végezzék műveiket rendületlenül. Mi nem félünk. Ha Andrassy és Tisza helyére centralisták, pánszlávok, federalisták, ultramontanok, konzervatívok vagy reactionáriusok jönnek, ha maga az ördög jön is: mi akkor sem félünk. Nagyobb ostobasággal és nagyobb roszkarral, nagyobb mesterkedéssel és nagyobb kárral semmiféle kormány nem vezetheti Magyarországot úgy, mint az Andrassy-Tisza kormány.

A „Pesti Napló” ha válság lesz, egyebet nem kíván, minthogy Tisza Kálmán menjen ellenzékbe baráti kompániájával együtt, mert egy solid új majoritásban úgy sincs helyük. A Deák-párt ezen urakat maga körében meg nem tűrheti. Nem oda valók. Igen, a Deák-párt, melyben számítják a conservatívokat is. Ezen conservatív férfiak egyesülése a Deák-párttal kettős fontossággal bír ma, midőn Andrassy visszaváltsága folyton a pártnak szüksége van oly politikai-okra, kik komoly államférfiúi hivatással bírnak a egyuttalrang és nevelés, társadalmi és politikai összeköttetések folytán a magyar befolyást az udvarnál fenntartani vannak hivatva. Magyarország nem vesztetheti el Andrassy lemondása miatt azon posztókat, melyeket a kiegyezés után a király udvaránál és a közös hivatalokban elfoglalt. A conservatívok nagy szolgálatot tesznek hazájuknak, ha megtartják, illetőleg visszaszerzik Magyarországnak azon tekintélyt és bizalmat a király előtt és a döntő körökben, melyet az utóbbi négy év alatt különösen Tisza Kálmán eljátszott. A Deák-párt ezen missiót nyugodtan teheti a conservatívok kezébe, ha ezek a válság jelen napjaiban fenntartják vele azon pactumot, melyet évek előtt önként kötöttek, azaz továbbra is a Deák-párttal kívánunk kormányozni s a Deák-párt politikáját akarják követni. E politikát megírva találják a törvénykönyvben, a monarchia közigazgatás és feltevéseiben a Deák-párti hagyományban, mely a szélső bal elvektől eltekintve az egyedüli hagyomány, mely Magyarországon létezik s életével bír. Mert a balközépi hagyomány meghalt. Ezen Deák-párti hagyomány jelöli ki újít a követendő belpolitikának, mely mindenekelőtt nemzeti, mérsékelt szabadelvű s a haladásnak barátja. Ezen hagyomány kizárja a lehetőséget, hogy a Deák-párt pactáljon a reactionál, — mely különben ma még csak falra fessett ördög — és hogy kezét nyújtson az alkotmány olyatán revisiójához, mely a dualismus és paritás elveitől eltér. E hagyomány kizárja a nemzet bármely kivívott szabadságainak korlátozását. Van Magyarországon teendő elég, mely komoly államférfiak ambícióját kielégítheti a nélkül, hogy az ország közjogi és társadalmi alapjait megváltoztatni kellene. Sőt a valódi conservativismus ma abban áll: konszolidálni a Deák-párt vívmányait. A Deák-párt nélkül — ez erős meggyőződésünk — a jelen válság helyes megoldást nem nyerhet, mert a Deák-párt nélkül Magyarországon alkotmányos kormány nem képzelhető.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. aug. 14.

— **Albrecht főherceg** ő fensége, — mint a „Telegrafus Roman” írja — Resinár közölsége lett kirándulása alkalmával br. Schaguna éresek és metropolita sirját felkereste. — K. felférvárt pedig Lónyhárd Ferenc nagy prépost átvételére válaszólag — a „Közvélemény” szerint —

rint — azt gondolta, hogy egy régi jó ismerőst kívánta meglátogatni, midőn a püspökhöz szállott.

— **Fogarassy Mihály** erdélyi püspököt, N.-Szébenben való megérkezése alkalmával, e hó 11-én, az indóháznál, a papság s az egyház közösg tagjai fogadták. György István apát-plébánosnál elköltött ebéd után meglátogatta az apáczák iskoláit. s a hó 12-dikén Fogarass felé tovább utazott.

— **Fogarassy Mihály** erdélyi püspök kinevezte Gidófalvy Gergely theol. tanárt és szentszéki jegyzőt beszercei lelkésznek, Kiss Gusztáv papnöveldei lelkiigazgatót és lyc. tanárt theol. tanárnak, Császár János gymo. tanárt és főnöveldei aligazgatót papnöveldei lelkiigazgatóknak, továbbá Pál István székeséregeni segédlelkészt püsp. lyc. tanárnak, Inoze András ujmisest székeséregeni segédlelkésznek, Markaly Antal ujmisest ciszk-szentgyörgyi segédlelkésznek, Gergő György ujmisest k.-polányi segédlelkésznek, Tömcsény János gyergyó-szent-miklósi főlelelel iskolai tanítót püspöki irodai igazgatónak, Duha Ödön szepaport gyergyó-szent-miklósi r. k. főlelel iskolai tanítónak.

— **A tegnapi** kiadott Fatianozs operette Pálmai Ilka assz. hirtelen közből betegsége miatt elmaradt s helyette a Miniszter Félvezető czimű fércelményt kellett az igazgatóságának hirtelen előírni. Persze csak úgy kongott a nyári színház az ürességtől. Pálmai Ilka betegsége miatt mai szerepét a Csizgány mint földesur czimű új népsziműben Halmasiné veszi át, ki azt már sokszor játszta a vidéken.

— **A helybéli** lövöldözés pénteken az az: Nagy boldogasszony napján délután 3 órakor rendes díjlövészet lesz, melyre a lövésztagek, figyelmet eszennel felhívjuk.

— **Kolozsvárt** nem rég fölmerült volt egy lövönatu vaspálya eszméje. Úgy látszik, nem igen lesz belőle valóság; ellenben Nagy-Váradon már nemcsak megpendítették az eszmét, de 50 ezer forintnyi részvény már alá is van írva. De mindenfelé van mozgás, vállalkozás és haladás, csak a mi töképezéseink rétegek meg az árnyékuktól is s csak jó harsos kamat betáblázás mellett merik tökéiket kamatoztatni, persze csak addig, míg végképen el nem szegényedik a város minden rendű és rangú lakossága úgy, hogy nem lesz kinél elhelyezni jég ingyen sem a tökéit. Már is folytonosan nagy készletek hevernek pénzintézetek cassáiban hetekig gyümölcsöztenél, s a mint a bankfiók meg fogja kezdeni üzletét, még több töké fog összegyűlni s paragon heverni. Vajjon nem volna-e célszerű a capitánista és háziuraknak egy kissé gondolkodni a közel jövő fellett s tökéik gyümölcsöztesét más módokon is megkísérteni, mint csupán takarékpénztári és magán uton való kikölcsönzés alakjában?

— **A Kolozsvárt** államcsőz összes honvéd-tisztakar és legénység folyó hó 23-án Maros-Vásárhelyre fog átmenni, hogy részt vegyen az ottani nagy katonai gyakorlatokban.

— **Nagy-Váradon** közlekedő vendégszerelőpelt fognak, a közönség egykori kedvence Ditrőné, s hazánk kitűnő szimfonikuszenője Sz. Prielle Kornélie. — A budapesti népszínház tagja Vidor Pál e hó 9-én a „Csikós”-ban, s 10-én a „Falu rosszá”-ban lépett fel.

— **A debreczeni-nagyváradi** szántársulatról a „Bihar” s a „Debreczen” által terjesztett hírekkal szemben teljesen hiteles forrásból N.-Váradról a következő értesítést veszi a „Debreczeni Ellenőr”: „Nem áll az, hogy 8000 ft volna a társulat idei hiánya s csupán annyi igaz, hogy nem megy úgy, mint a múlt évben. Az opera nem fog eltörölni, sőt még két fiatal énekeső által megerősítették. Hogy Fekete nének az igazgatóság felmondott, az igaz; mert hangja annyira meggyengült, hogy az igazgatóság nem meri szerződteni, ne hogy, mint a múlt évadban, a ráhirdetett operák előadása napján visszamon-dassanak s az igazgatóságának a közönség körében reputációját rontsák. Hogy Traversz katonas lesz, az igaz; de a játékok megengedtek nekik így a társulat tagjának megmaradt. Hogy a nagyváradi szindgyi bizottmány meg van elégedve a társulattal, azt hivatalosan fogja bizonyítani s ha a társulat csakugyan rossz volna, a bizottmány rögtön élne a szerződésben írt jogával s az igazgatóságának felmondana. Hogy a debreczeni közönség meg lesz a jelen társulattal elégedve, az remélhető, mert a múlt évadban ismert tagok közül hiányzóik szakmájuk jól és előnyösen van beöltve s így minden aggály, melyet a „Debreczen” támasztani igyekszik — a közönség előtt el fog oszlani.”

— **Beküldetett** a székely-udvarhelyi rom. k. b. főgyümásiumnak 1878—9. tanévről közrebocsátott értesítőjéből a tornászatra vonatkozólag jelentékeny észrevételek van, mit megjegyzés nélkül pedig több oknál fogva nem lehet. Nem lehet pedig első sorban azért, mert ha valaki a tornászat fontos ügyét, mint a nevelés egyik fontos tényezőjét, kellő szakértelmmel vezeti, vagy legalább vezetni kívánja, szükséges a tárgyra vonatkozó főbb tételeket legalább nagyjában jeleznie, hogy ezáltal a tornászat tananyagának beosztásáról számot adhasson a nyilvánosság előtt. Már pedig a megjelölt értesítőben és tekintetben semmi sincs téve. Állításunk igazolására idézzük az értesítő ezen tételeit: **Előkészítő**

osztályban torna: „szabad gyakorlat.” I. osztályban torna: „szabad és eszközökön gyakorlatok.” — II., III., IV.-dik osztályban ugyanaz. V., VI., VII., VIII.-ik osztály számára: „szabad, rend- és eszközökön gyakorlatok.” Az egész tárgyra vonatkozólag tehát 3 szobán nyilatkozott, ezen 3 szót sem írja le helyesen, pl. „eszközökön” e helyett „eszközökön való” gyakorlatok. Az V.-ik osztályig a rendgyakorlatokról semmi említés sincs téve. Ugyan hogyan lehet csak egy egyszerű szabadsággyakorlatot is egy csoportnak tanítani anélkül, hogy rendgyakorlatot ne alkalmazzon! Ezt csak a szabadságot állom. ca. és kir. altiszt ur tudja, mert mi még csak elképzelni sem tudjuk. De lássuk tovább! Egy főgyümásium 8 osztályában, az az hogy az előkészítő osztállyal 9-ben, hetenkénti összes 4 órában, — egy e célra egészen külön kinevezett és díjazott altiszt ur által, hogyan lehetett tanuló ifjúságot a legzök-szegebb mozgás, erő, ügyesség, bátorra stb. oktatni, azt nem tudjuk, de ily humbug methodical nem is akarunk megismerkedni. A felsőb osztályokban a katonai rendgyakorlatok tanításáról egy szó említés sincs téve, (pedig ezzel 4 szó lett volna) már pedig egy szabads. állom. ca. kir. altiszt urtól az iskolai törvények értelmében is elvárni volna, hogy tanítása anynyal is inkább; mert e téren talán csak szakértő lehet. Szükségtelennek látnak tovább is fejtegetni észrevételeinket e tárgyban. Röviden csak még azt jegyezzük meg, hogy akkor, a midőn hazánkban annyi szak-képzett és okleveles tornatanító van, egy oly helyre, mint Székely-udvarhely, hol két főgyümásium és egy főreáliskola létezik, nem neveznek ki oly egyént, ki az ügynek tekintélyt, a növendékeknek pedig — a testi képzést illetőleg, helyes nevelést adni képes volna. Hála az égnek! eltűntek azon idők, a mikor egy jó bukfencet hányó akrobata — ha semmi szakértelme sem volt — tornatanítóvá választott. Megvárjuk tehát a Székelyföldön levő tanodáktól is, hogy felhagyva a sátorás, komasz szerepével, szakértő és lelkiismeretes tanerőt alkalmazzanak a tornászat tanítására is.

— **A csik-karcsfalvi** nagy égés. Julius 19 é. n. d. u. — szeles időben — Csik-Karcsfalva közösg eszmorító eseménynek volt tanuja. 208 gazda közül 120, tehát a falunak több mint fele ismeretlen okból származott lángok martaléka lett. 120 gazda! Már e szám jelzi a csapás nagyságát, mert mintegy 800 lélek keserg háza, csü-re, óla, takarmánya, gazdasági eszközei, élelmi szerei, ruhái és apróbb marhának hamvai felett. Igen, 800-an vannak, kik isten és emberek könyörületére szorultak, miután a kár, keveset számírtva, 60,000 forintba tehető.

— **Az idei** aratás Európaszerte nagyon gyengén tört ki; mindenfelől rossz aratásról érkeznek hírek, még Dél-Oroszországból és Romániából is s úgy látszik még hazánk panaszokdhatik a legkevésbé. Különben a törökbuza ára már is felszökken; természetesen az árak alakulására nézve sok függ a fővárosban tartandó nemzetközi gabonavásártól.

— **A szultán** az osztrák-magyar nagykövetség sajnálkozását fejezte ki azon szoracótlen-ség fölött, mely Szerajevot érte; egyezsmind meggyőződését, hogy az osztrák-magyar kormány mindent el fog követni, hogy ezen csapás következményeit enyhítse. A kinstárnak, a tüvészs által okozott összes vesztesége — eddigi vizsgálatok nyomán — körülbelül 100,000 ft-ra rug; az eltérő adatok tehát tulzoltak.

— **Vilmos császár** e hó 12-én délután 2 órakor utazott el Gasteinb. A badechloss-fogadó lépcsőzetén a nagy számban egybegyűlt közönség lelkes hoochokkal üdvözölte, a nők virág-csokrot nyújtottak át neki. — E tünemény igen meglehető a császárt. A császár igen jó szímben van, de még mindig nehezen jár. Ő felsége Salzburgon át Berlinbe utazik. A császár a polgármester előtt örömet fejezte ki, tartózkodása kellemessége s a kura kitűnő hatása felett, továbbá a felett, hogy az ausztriai császárral, az ő kedves unokaöccsével itten találkozott. — A császár ezen szavakkal „talán visszontatására” bucsuzott el.

— **A hol** nagy szükség van a népnevelésre. Szerbia egyik falujában nagy az ingerültség a bíró ellen, amiért nem akarja kiásatni egy néhány hét előtt elhalt kőmíves holttestét. Ugyanis a nép azt állítja, hogy a kőmíves hynává változott és igen sok kárt tesz éjjel a barmokban. Egy paraszt erősen állítja, hogy ő látta a mint hynává változott s azután nyomban szétépte három kecskét. A kiásatást állításuk igazolása végett követelik.

— **Pápai korona** a vadak királyának fején. A lapok ujabbban tudatták, hogy XIII. Leo pápa Menelik soai (Dél-Absessinia) királynak, ki a katolikus misszionáriusok irányában mindig barátságos magatartást tanusított, habár ő maga nem is keresztény — az „absessinaiak” a kopt szektákhoz tartoznak — elismertél egy breve kísértében arany koronát szándékozik küldeni. Az ajándékot Martini kapitány olasz tudományosa utazó el is vitte Soaba. A kapitány ez utra természetesen a szent atya áldását is megkapta. — Egy Adenből Rómába e napokban érkezett távirat azt a hirt hozza, hogy Martini kapitányt Zeilah-tól hat napi járással vadak támadták meg s

teljesen kirabolták. És így e vadak királya most olcsó szerrel jut egy nagy értékű arany korona birtokába.

— **Villám a szinpadon.** A „19. Szele” egy svájci levelezője jelenti a következőket: Altorfban, Uri kantonban, midőn a színházban épen Donizetti „Lucia” művét adták elő, heves villám tört ki, a villám beütött a színházba, s a hőstenort találta el, épen mikor az átok jelenetét énekelte. A szerencsétlen művész eszméletlenül terült el a deszkákon s csakhamar meg is halt.

— **Orosz állapotok.** A nihilisták müdésének legnagyobb eredménye: fölrobantottak egy löpörgyárat Szent-Pétervár mellett. Már hónapok óta dolgoztak a robbantó aknákon, melyeken meglétszik a hosszak, kitarló munka. — Négy oldalról ástak megleket a főépület alá, s ott ez alagutak egy nagy ürben szeszutottak. Ez ür dynamittal volt megtöltve, s folyonytásakor olyan rettenetű pusztítást vitt végbe, — a gyár természetesen kőhalomná lön — hogy a szomszéd falu házai körül a gyöngébbek ledőltek. A nihilisták úgy látszik jól kiszámították a merénylet idejét, mert a robbanásakor a gyárban összesen 3 munkás volt. A megsemmisült löpör 600 padnyi súlyu.

— **A nyomorultak.** A „Debr.” írja: A holtak nyugalmát akarta megzavarni a napokban egy körülbelül 13 éves ifju. Kiment egyanis a debreczeni temetőbe egy napszámmal s ott 40 év óta eltemetett nagyanyját akarta vele felásatni, mert ugymond, nyomorban élő anyjának szüksége van azon fülbevalókra és aranykarpercekre, melyek nagyanyjával eltemetettek. A napszámos meglátogatta a kívánságát s a rendőrséghez akarta kisérti a fiút, de ez utközben megszökött keze közül.

— **Természeti ritkaság.** Révizen egy 19 éves fiúnak alsó álkapocában egyetlen fog se nőtt soha, s így csak felül egy rend foga látható, — a mi sajátságos arci állást és beszéd módot kölcsönöz neki. — Sokan szeretik a keresztül utazó értelmiség körül megfigyelni, mit két deczi pálinkával könnyen tehetnek.

— **Garibaldi finansziális viszonyairól** érdekes közleményt hoz egy olasz lap. Garibaldi, — írja a nevezett lap, elhagyta Caprera szigetét s a Kontinensre utazott, hogy ügyeit rendezze. A törvényhozásilag megszavazott nemzeti jutalmat már legnagyobbreszt elköltötte, most „csak” 50,000 lira évi jövedelme van. Ez összeg azonban korántsem elegendő a demokratikus igényű tábornoknak, vállalkozó szellemű fiúnak és fényűző életpárjának, a ki mindenütt azt hangoztatja, hogy tür és nélkülöz, csakhogy gyermekei jövőjét biztosítsa. Ezen körülmények által indítatva Garibaldi Rómába ment pénzt szerezni. A királyi civilisztából kapott egyelőre annyit, hogy magát a pillanatnyi zavarokból kisegithesse; de elvárta a miniszteriumtól azt is, hogy öt holmi ezer lira bankjegy csomókkal támogassák. Depress és Magliam miniszterek azonban nem találják a bankjegy csomókat s nem is szolgálhattak vele. A tábornokot ez elkeserítette s azért kiméltetlen harcot viselt a kabinet ellen. Midőn Cairoli a kormány élére jutott, Garibaldi tudtára adta baráti kormányának, hogy ő róla se feledkezzen meg. Az elnök-minister értette a hangot s régi bajtársát meglátogatta. E látogatás a levert öreget a legjobb hangulatba hozta s azért hátát fordított Alabanonak, Civitavecchiának és visszafordított Caprera szigetére. Alabanól pedig úgy távozott el az öreg, hogy adósságából egy fillért sem fizetett.

— **Áldás.** Oroszországban (Penza kormányzóság, Pjasi falva) egy Sorokoumowa Petrova Mária nevű asszony öt gyermeket, 4 fiút s 1 leányt szült egyszerre. Az újszülöttek közül egyik sem volt nagyobb — öt hüvelyknél. Születéskor mindenkik élt; három még az nap, kettő másnap végzab rövid pályafutását e földön.

— **Don Carlos sajtópöre.** Don Carlos néhai spanyol trónkövetelő annak idején azzal vándolta Boet „tábornokot”, elvárását és hadsegédét, hogy mikor meg együtt vesélyeztetették a közbiztonságot a pyraei hegyek közt a „tábornok” ur ellopta tőle a gyémántokkal kirakott aranygyapjarendőjt. Don Boet az önértékelt kinyilatkoztatta, hogy ő nem lopta el az aranygyapju rendőt, hanem Don Carlos ezt csak ürfügylt találta fel azzal nézve, hogy az illető rendgyémántjait haborítatlan pénzzé tehesse. Ezen állítást és még más, a trónkövetelőre nem épen kedvező világot vető leleplezéseket tett közzé. Ezeket a „Gaulois” és a „Republique Française” reprodukálták, miért is ő felsége jónak látta sajtópörit indítani ellenük. Ez ügyben a napokban folyt le a második tárgyalás. Az államügyész maga ajánlotta a nevezett hírlapok felmentését, főszóval hozzáfel azt, hogy Boet tábornok állításai nincsenek megczálva. Az ítéletet nyolcz nap mulva fogják kimondani. Előrelátható, hogy az miképp fog eldőlni.

— **Jelenet** egy amerikai fegyházban. A new-yorki lapok szerint Szing-Singbe New-York állami fegyházában a multkor szomorú kimeneti, izgalmas jelenet folyt le, Barrett egy három évi börtönrre ítélt betörő, egy 21 éves suhancz betegséget színelő. A börtön-orvos kinyilatkoztatta, hogy Barrett teljesen egészséges, s ez végezheti a rá eső dolgot. Másnap reggel Barrett egy edény nem épen tiszta tartalmát s szavakkal üg-

té az orvos arcába: „Ez a jutalma, a miért nem akarta a betegségi bizonyítványt kiállítani.” A fegyelmi szabályok ezen megsértése miatt Barrett megkorbácsolták, bilincsekbe verték, s ezellájába elzárták. Másnap két porkoláb ment ezellájába, hogy az orvos elő vezessék. Barrett kezét nadragcsében tartá. Felszólították, hogy kezét vegye ki zsebéből, mert észrevették, hogy egy fényes eszközt rejtget. Az egyik őrvigyázatra intő társát, mire Barrett kihúzta a zsebében tartott éles kést, s az utóbbinak csipőjébe szúrta, s megvergött. Izgalmas vadászat következett. Barrettet a vasöntőde egyik műhelyében találták meg egy nehéz kalapáccsal s egy pár vas ruddal fel-fegyverkezve. Felszólították, hogy adja meg magát, de ő tagadólág válaszolt. Egy Good nevezű őr Barrett felé közelelt, s revolvert szegezett a mellének. Barrett egyik vasrudat hajlítá Good felé, de nem talált, Good erre tüzött, de hibázott; Barrett pedig egy ablakon kiugrott, s a vadászat újra kezdődött. Végre azon műhelyben találták meg, hol azelőtt foglalkozásban volt, s hol most fogolytársai diadalordítással fogadták. Itt sarokba szorították, s ismét megadásra szólították meg. Barrett azt követelte, hogy mindenért bocsásanak meg a mit csak tett. A főporkoláb kinyilatkoztatta, hogy nincs hatalmában ezt megígérni. Barrett erre azt válaszolta, hogy nem adja meg magát, s a kezében lévő kalapáccsal hadonászni kezdett az őrk ellen. E kritikus pillanatban megszólalt a porkoláb ebédre hívó harang, mire a jelenetnek szenttanui, a körülbelül 200 fegyencz a munkát abbahagyták, a börtön hivatalnokokat lármá, káromkodások s fenyegetések közt körülfogták. Egy porkoláb Barrett rohat, ez azonban fölemelte kalapácsát, s a porkolábot bizonyosan agyonütötte volna, ha egy másik őr Barrettre nem tüzel. Barrett a kalapácsot magára tartva bukott a földre. Meghalt. A zavaró fegyenczek annyira megrémültek társuk szomorú végén, hogy az ellenállással felhagytak, mire a rend és nyugalom csakhamar helyreállt.

Távirati tudósítás a budapesti ártúrszede hivatalos árjegyzőtelről auguszt. 12.

Gabona		Faj		Ára 100 egr	
				tól	ig
				frt	kr
Buza	bansági			11 20	11 40
	iszavidéki			11 80	12 15
	pestvidéki			11 20	11 50
	fehérturkai			11 35	11 85
Köz		Menny		7 50	7 70
Árpa	lakarmány			6 70	7 —
	malata			5 75	6 —
	magyar			5 85	6 10
	bánsági			6 40	6 60
Tengeri	masnemű			6 80	6 40
	káposzta			11 —	11 1/2
	bánsági			10 —	10 1/2
	magyar			5 1/2	5 3
Repeze	buza	tavaszi szállítandó		12 40	12 50
	Szept.-Oktre szállítandó			11 50	11 85
	roz	tavaszi szállítandó		—	—
	Májusra — júni szállít.			—	—
Köles	káposzta Aug Szept. szál.			12 1/2	12 1/2
	bánsági Jul. Ang. szállít.			10 —	10 1/2
	100 liter százalékként.			34 —	34 —
	szesz (ny.)			34 —	34 —

Érték- és váltófolyam. 1879. augusztus 13.

Magyar aranyjárdék	92.—
„ kincstári utalv.	1 kibocsát
„ keleti-vasut elsőbég 2	83 80.
„ állami kötvény 1876 év	73 75.
„ vasuti kölcsön	112 —
„ földterhermentesítési kötvény	86 75.
temesi	85 —
erdélyi	82 25.
horv. slavon	87 50.
magy. szőlődezmá váltás	90 —
Osz. egyseges államadósság papírban	69 70.
„ ezüstben	63 40.
„ aranyjárdék	78 90.
1860. államsorjegy	125 50.
Osz. nemzeti bank részvény	827.—
„ hitelrészvény	263 20.
magyar. hitelbank	25 50.
Ezüst	—
Cs. k. arany	5 49.
Napoleon'd'or	9 29.
Német birod. mark	57 20.
London	116 80.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: Békésy Károly.

Pénz kölcsönöket

a birodalom bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 frtól kezdve bármily magas összegig, s vagy 6% kamat mellett törlesztésre és 4000 frton felülreket meg előnyösebb feltételek mellett gyorsan eszközöl.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál: Hat. engedélyezett „Ipar és kereskedelmi ügynöki iroda” Kolozsvárt, Páris-utca 19-ik sz. sajtó ház. (Értekezhetni posta után, vagy személyesen, naponta d. u. 1—4 óráig.)

